

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 509/2023-25

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcov Rastislava Kaššáka a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátkou JUDr. Sabínou Hodoňovou, PhD., ADVOKÁTSKA KANCELÁRIA BEDNÁŘOVÁ HODOŇOVÁ SENKOVÁ, Mariánske námestie 31, Žilina, proti postupu Krajského súdu v Žiline v konaní vedenom pod č. k. 3Tos/83/2022 a jeho uzneseniu zo 14. decembra 2022 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Krajského súdu v Žiline v konaní vedenom pod sp. zn. 3Tos/83/2022 a jeho uznesením zo 14. decembra 2022 **b o l o p o r u š e n é** základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.
2. Uznesenie Krajského súdu v Žiline č. k. 3Tos/83/2022 zo 14. decembra 2022 **z r u š u j e a v e c v r a c i a** Krajskému súdu v Žiline na ďalšie konanie.
3. Krajský súd v Žiline **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľovi trovy konania v sume **442,38 eur** a zaplatiť ich právnej zástupkyni sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 9. februára 2023 domáhal vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod č. k. 3Tos/83/2022 a jeho uznesením zo 14. decembra 2022, ktoré navrhol zrušiť a vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie. Zároveň požadoval priznať mu náhradu trov jeho právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom.

2. Uznesením č. k. I. ÚS 509/2023-12 z 28. septembra 2023 ústavný súd ústavnú sťažnosť podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prijal na ďalšie konanie v celom rozsahu.

3. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že Okresný súd Žilina (ďalej len „okresný súd“) uznesením č. k. 28Nt/14/2020 z 31. októbra 2022 zamietol návrh sťažovateľa na povolenie obnovy konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 3T/101/2017. Proti tomuto prvostupňovému rozhodnutiu podal sťažovateľ ihneď po jeho vyhlásení sťažnosť, ktorej odôvodnenie prostredníctvom obhajkyne písomne doplnil podaním doručeným okresnému súdu do elektronickej schránky 6. decembra 2022.

4. Krajský súd napadnutým uznesením č. k. 3Tos/83/2022-192 zo 14. decembra 2022 podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku sťažnosť sťažovateľa proti prvostupňovému rozhodnutiu zamietol ako nedôvodnú.

II.

Argumentácia sťažovateľa

5. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia podľa tvrdenia sťažovateľa vyplýva, že krajský súd „z neznámeho dôvodu“ pri rozhodovaní o riadnom opravnom prostriedku nedisponoval jeho písomným odôvodnením, ktoré bolo okresnému súdu doručené 6. decembra 2022, t. j. 8 dní pred rozhodnutím súdu druhého stupňa. Krajský súd sa teda nemal možnosť s argumentáciou sťažovateľa oboznámiť a túto zohľadniť. Došlo tak iba k formálnemu posúdeniu sťažnosti proti prvostupňovému rozhodnutiu o zamietnutí návrhu na povolenie obnovy trestného konania.

6. Sťažovateľ je presvedčený, že žiadne ustanovenie Trestného poriadku mu nezakazovalo doplniť písomné dôvody riadneho opravného prostriedku aj po uplynutí zákonom stanovenej lehoty na jeho podanie, a teda mal právo doplniť odôvodnenie sťažnosti kedykoľvek až do rozhodnutia súdu druhého stupňa. Zároveň zastáva názor, že tak urobil v dostatočnom predstihu a za situácie, keď mu zo strany konajúcich všeobecných súdov nebola lehota na podanie písomného odôvodnenia sťažnosti určená. To, že krajský súd nemal možnosť oboznámiť sa s písomným odôvodnením sťažnosti, sťažovateľ nepovažuje za chybu na svojej strane.

7. V závere sťažovateľ zhrnul, že bolo porušené jeho základné právo na spravodlivý proces, keďže neboli zohľadnené všetky dôvody sťažnosti, ktoré náležite uplatnil.

III.

Vyjadrenie krajského súdu a replika sťažovateľa

III.1. Vyjadrenie krajského súdu:

8. V podaní doručenom ústavnému súdu 16. októbra 2023 predsedníčka krajského súdu poukázala na vyjadrenie sudcu – spravodajcu z 12. októbra 2023, ktorý uviedol, že predmetná trestná vec bola po rozhodnutí okresného súdu o zamietnutí návrhu sťažovateľa na povolenie obnovy konania 31. októbra 2023 predložená krajskému súdu 24. novembra 2022 na rozhodnutie o sťažnosti sťažovateľa proti prvostupňovému rozhodnutiu. Krajský súd o riadnom opravnom prostriedku sťažovateľa rozhodol 14. decembra 2022 tak, že ho zamietol. V ten istý deň bolo druhostupňové

rozhodnutie vyhotovené a 16. decembra 2022 spolu s trestným spisom expedované okresnému súdu.

9. Písomné odôvodnenie sťažnosti sťažovateľa proti prvostupňovému rozhodnutiu z 31. októbra 2022 bolo krajskému súdu doručené 16. decembra 2022. V čase rozhodovania o riadnom opravnom prostriedku teda nadriadený súd nedisponoval poznatkom o jeho písomnom odôvodnení a ani o jeho doručení okresnému súdu 6. decembra 2022.

III.2. Replika sťažovateľa:

10. Sťažovateľ vo svojej replike zotrval na názore, že pokiaľ odôvodnenie sťažnosti nebolo predložené krajskému súdu včas, ale až po jeho rozhodnutí, nemôže byť táto skutočnosť na ťarchu sťažovateľa. Z vyjadrenia vyplýva, že okresnému súdu trvalo celkom 10 dní, kým doplnenie sťažnosti predložil nadriadenému súdu. Z akých dôvodov sa tak stalo, sťažovateľovi nie je známe.

11. Pripomenul, že mu žiadna lehota na odôvodnenie sťažnosti uložená nebola a ani zákon mu takú lehotu neukladá. Predloženiu veci druhostupňovému súdu spravidla predchádza výzva na odôvodnenie sťažnosti alebo odvolania s určením lehoty, po ktorej uplynutí bude vec predložená nadriadenému súdu. V danej veci sa tak nestalo a sťažovateľ nemal ani žiadnu vedomosť o predložení veci odvolaciemu súdu.

12. Trvá na tom, že mal právo doplniť odôvodnenie sťažnosti kedykoľvek až do rozhodnutia veci druhostupňovým súdom.

13. Sťažovateľ netvrdil, že v jeho veci ide o vedomé konanie krajského súdu, ale zdôrazňoval a na tom stále trvá, že má právo na to, aby jeho vec bola riadne prejednaná v zmysle dôvodov, ktoré v sťažnosti uplatnil. Pokiaľ mu toto právo bolo upreté, bolo porušené jeho právo na spravodlivý proces.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

14. Ústavný súd podľa § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde vec prerokoval a rozhodol bez nariadenia ústneho pojednávania, keďže na základe obsahu podaní dospel k záveru, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

15. Podstata námietok sťažovateľa v súvislosti s namietaným porušením jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je založená na tvrdení, že krajský súd o jeho riadnom opravnom prostriedku proti rozhodnutiu okresného súdu o zamietnutí návrhu na povolenie obnovy konania rozhodol bez toho, aby sa oboznámil s písomnými dôvodmi sťažnosti.

16. Z obsahu ústavnej sťažnosti, jej príloh, ako aj vyjadrenia krajského súdu vyplýva nespochybniteľná okolnosť, že sťažovateľ (cestou svojej obhajkyne) elektronicky 6. decembra 2022 doručil okresnému súdu písomné odôvodnenie sťažnosti podanej ústne do zápisnice o verejnom zasadnutí 31. októbra 2022 proti prvostupňovému rozhodnutiu z toho istého dňa, avšak okresný súd tieto dôvody predložil krajskému súdu až 16. decembra 2022, t. j. až po rozhodnutí nadriadeného súdu o riadnom opravnom prostriedku sťažovateľa (14. decembra 2022). S argumentáciou

uvedenou v písomnom odôvodnení sa teda nadriadený súd neoboznámil ani ju v rozhodnutí nezohľadnil.

17. Judikatúra ústavného súdu v obdobných prípadoch je jednoznačná (pozri napr. II. ÚS 76/2011, II. ÚS 661/2015, II. ÚS 263/2016, III. ÚS 73/2017, I. ÚS 82/2019, II. ÚS 34/2021) a je z nej zrejmé, že z práva na spravodlivý proces vyplýva o. i. aj povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkazovými návrhmi strán s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (Kraska c. Švajčiarsko z 29. 4. 1993). Povinnosťou všeobecných súdov je umožniť obvinenému (tu odsúdenému) uplatnenie práva na obhajobu tak, aby sa zachoval jeho reálny obsah a zmysel. Inak by totiž toto právo nebolo možné považovať za reálne, ale iba za teoretické, resp. iluzórne. Výklad príslušných ustanovení dotknutých právnych predpisov musí byť preto taký, aby uplatnenie práva na obhajobu sa obvinenému reálne umožnilo (II. ÚS 116/2011, II. ÚS 266/2013).

18. Napriek skutočnosti, že v prípadoch uvedených v predošlom odseku išlo o väzobné konania, ústavný súd nezistil žiadnu prekážku, ktorá by bránila obdobnému uplatneniu spomenutej judikatúry aj na prípad sťažovateľa v konaní o návrhu na povolenie obnovy konania.

19. V aktuálnej veci možno uzavrieť, že v dôsledku nedoručenia písomného odôvodnenia sťažnosti sťažovateľa okresným súdom krajskému súdu včas sa tento nadriadený súd nezaoberal argumentmi, ktorými bola odôvodnená sťažnosť podaná proti pre sťažovateľa nepriaznivému uzneseniu súdu prvého stupňa. Berúc do úvahy, že neverejné zasadnutie krajského súdu, na ktorom sa rozhodlo o riadnom opravnom prostriedku sťažovateľa, sa konalo až 8 dní po doručení predmetného podania sťažovateľa (súdu prvého stupňa), ako aj vzhľadom na skutočnosť, že okresný súd a krajský súd sídli v rovnakom meste a navyše s prihliadnutím na do úvahy prichádzajúcu eventualitu využitia prostriedkov elektronickej komunikácie súdov, sa nejaví ako opodstatneným akokoľvek dávať vzniknutú situáciu za vinu sťažovateľovi a na jeho ťarchu.

20. Nie nelogicky by vyznela aj prípadná obrana, že ani krajský súd nemôže niesť žiadnu vinu na skutočnosti, že nemal k dispozícii písomné dôvody sťažnosti sťažovateľa, keďže mu ich okresný súd včas nezaslal. Na druhej strane konajúci súd druhého stupňa v konaní pred ústavným súdom nepreukázal prípadnú aktivitu vo vzťahu k zisteniu, či bola alebo nebola sťažnosť doplnená, čo sa javí ako žiaduce zvlášť v prípade, ak išlo o tzv. „bianko“ sťažnosť (bez odôvodnenia) podanú ústne do zápisnice o verejnom zasadnutí. Odhliadnuc od uvedeného, ústavný súd uvádza, že z objektívneho hľadiska je potrebné s prihliadnutím na svoju predošlú judikatúru považovať krajský súd za zodpovedný za to, že o riadnom opravnom prostriedku sťažovateľa bolo rozhodnuté bez toho, aby boli vzaté do úvahy všetky včas predložené písomné dôvody jeho sťažnosti (pozri II. ÚS 661/2015, II. ÚS 34/2021).

21. Z práva na spravodlivý proces (súdnu ochranu) a z tohto práva vyplývajúcu povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami strán možno vyvodiť, že postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 3Tos/83/2022 a jeho uznesením zo 14. decembra 2022, ktorým bola zamietnutá sťažnosť sťažovateľa bez toho, aby mal k dispozícii včas podané písomné odôvodnenie opravného prostriedku, došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (bod 1 výroku nálezu).

22. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy v spojení s § 133 ods. 2 a 3 písm. b) zákona o ústavnom súde ústavný súd zruší rozhodnutie alebo opatrenie, ktorým boli porušené základné práva a slobody sťažovateľa. Ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže vec vrátiť na ďalšie konanie.

23. Vzhľadom na skutočnosť, že ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy napadnutým postupom a uznesením krajského súdu, bolo pre dovŕšenie ochrany porušeného práva potrebné využiť aj právomoc podľa čl. 127 ods. 2 ústavy, resp. podľa § 133 ods. 2 a 3 písm. b) zákona o ústavnom súde, a preto ústavný súd zrušil napadnuté uznesenie krajského súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie (bod 2 výroku nálezu).

24. V ďalšom postupe je krajský súd viazaný právnym názorom ústavného súdu vysloveným v tomto rozhodnutí (§ 134 ods. 1 zákona o ústavnom súde). Tiež je viazaný rozhodnutím o vrátení veci na ďalšie konanie, ktoré je vykonateľné jeho doručením (§ 134 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

V.

Trovy konania

25. Ústavný súd priznal sťažovateľovi (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania v ním požadovanej sume 442,38 eur (bod 3 výroku nálezu).

26. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľa ústavný súd vychádzal z § 1 ods. 3, § 11 ods. 3, § 13a ods. 1 písm. a) a c) a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2023 je 208,67 eur a hodnota režijného paušálu predstavuje 12,52 eur. Sťažovateľovi tak vznikol nárok na náhradu trov konania za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2023 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie sťažnosti ústavnému súdu) v celkovej sume 442,38 eur. Ústavný súd náhradu trov za úkon právnej služby spočívajúci v predložení stanoviska k vyjadreniu krajského súdu sťažovateľovi nepriznal, pretože okrem toho, že o túto nežiadal, obsah doručenej repliky spočíval v podstate v opakovaní už v ústavnej sťažnosti uplatnenej argumentácie, preto ju bolo potrebné považovať za taký úkon, ktorý neprispel k bližšiemu objasneniu posudzovanej veci.

27. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je krajský súd povinný uhradiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 Civilného sporového poriadku) označenej v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. novembra 2023

Jana Baricová
predsedníčka senátu